

Червона Шапочка: трилогія. Кн. 1

Ірена Светек

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

Переклад — Хороз Н.С.

© Видавництво «Богдан». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

1

На богослужінні в невеличкій церковці Святого Георгія в Сурдулиці того дня було досить людно. Анатолій Лазаревич стояв перед входом до церкви і потискав руки вірянам. Був утомлений, спина боліла. Таки треба вранці робити вправи на розтягування хребта — як порекомендував лікар, але вже кілька днів відганяв від себе цю думку. У березні йому виповниться шістдесят дев'ять, та й щоденне стояння на ногах аж ніяк не полегшувало болю в попереку.

Анатолій простягнув руку останньому вірянину, який вийшов із церкви:

— Нехай Бог благословить кожен крок у твоєму житті.

Подейкували, що отець передає людям спокій та мир і що люди йому вдячні за це. «Добре слово допомагає очистити душу, — подумав священник, — і лише Богу відомо, скільки тепер душ потребує допомоги».

— Усього найкращого, отче, — мовив парафіянин на відході.

Анатолій усміхнувся й побажав йому:

— Хай береже вас Господь.

Чоловік кивнув у відповідь і спустився сходами.

Священник дивився услід людям, які поволі віддалялися від церкви. На вулиці стало холодніше, температура опустилася нижче за нульову позначку. Синоптики прогнозували, що падатиме сніг. Отець Анатолій уже хотів повернутися до храму, аж раптом помітив, що хтось за ним спостерігає. Незнайомець стояв трохи осторонь, вдивляючись у нього. На голові мав шапку, насунуту на саме чоло, а шарфом був закутаний до самого носа, так що видно було тільки очі. Їхні погляди зустрілися, і чоловік підняв руку на знак вітання. Анатолій Лазаревич кивнув йому, і пара, яку він видихнув, білою хмаринкою замерхтіла перед його обличчям.

— Добрий день, — привітався чоловік, зупиняючись перед отцем.

У погляді незнайомця Анатолій відчув докори сумління. Їх він одразу зміг розпізнати завдяки багаторічному досвіду, набутому під час сповідей.

— Здрастуйте. Чим можу вам допомогти?

Чоловік уважно подивився на священника. В його світлих очах майнув відблиск, наче відсвіт на поверхні води.

— Мені вже ніхто не може допомогти.

— Бог допомагає усім, сину мій. Треба тільки попросити в нього про милість.

Чоловік простягнув руку. Анатолій Лазаревич помітив, що в ній був зошит.

— Це вам.

— Мені? — перепитав отець, узявши зошита й знову пильно вдивляючись незнайомцеві у вічі.

Той опустил очі.

— Прочитайте, отче. Будь ласка.

Анатолій Лазаревич відчув каяття, ніби пори на шкірі незнайомця розкрилися й випустили в повітря неприємні емоції.

— Хочете зайти зі мною до церкви?

Чоловік підвів голову.

— Дякую, отче, але для мене вже запізно.

Священник розпізнав смуток у світлих очах. Глибокий смуток, який залишає шрами.

— Сповідь зцілює, сину мій.

Чоловік похитав головою. Раптом шарф зісковзнув з його носа, відкривши ніжне обличчя, що різко контрастувало з пронизливими очима. Незнайомиць швидко поправив шарф і натягнув його високо на ніс. Анатолій Лазаревич підняв руку й поклав чоловікові на плече. Їхні погляди пересіклися й повисли в холодному листопадовому повітрі. Між ними запала тиша, рука священника зісковзнула з плечей чужинця.

— Те, що ви прочитаєте... — почав незнайомець, — має залишитися між вами та Богом.

Чоловік витяг із кишені срібний ланцюжок із маленьким медальйоном. Відкрив його, і Анатолій Лазаревич упізнав святого на мініатюрному образі.

— Святий Пантелеймон.

— Колись ви дали мені його. Не пригадуєте, отче?

Старий священник підвів очі на незнайомця. Спогад промайнув у його мозку, і він раптом зрозумів, хто стоїть перед ним. Холод пробіг по тілу. Чоловік простягнув руку й сунув медальйон Лазаревичу в руку. Той розтулив рота, аби щось сказати, але прибулець розвернувся й пішов геть. Отець дивився вслід чоловікові, який хутко віддалявся, аж тут відчув щось мокре на носі. Підвів голову й глянув на небо. У повітрі кружляли дрібненькі сніжинки. Священник глибоко вдихнув, аж легені заболіли від холоду. Потім зайшов до церкви Святого Георгія та зачинив за собою масивні двері. Повітря всередині було холодним, пробираючи до кісток. Він підійшов до святої води і занурив у неї три пальці. Перехрестився.

— Святий Боже, дай мені сили та міці. Амінь.

Сів на одну з лавок, розгорнув зошита й почав читати.

1973 рік Нижні Романівці, Сербія

Будинок, у якому мешкала Сніжана Радойкович із сином, стояв біля старого цвинтаря за головною дорогою, що виляса з гори уздовж Романівської річки. На кладовищі було чимало надгробків, за якими ніхто не доглядав, деякі були повалені, деякі геть зарослі. Син завжди боявся, коли вони йшли навпростець повз могили до сусіда Живка по молоко. Він міцно стискав мамину руку і намагався не розплющувати очей, щоб не бачити зарослих надгробків і хрестів, які стриміли із землі.

— Нумо, не будь таким страхопудом, — сказала мама, прискорюючи крок, а він намагався не звертати уваги на чорно-білі обличчя, що вдивлялися в нього з усіх боків.

Найбільше хлопчик боявся старого з довгими вусами та бородою. Відчував спиною його погляд, що впивався в нього і слідував за ним до кінця шляху. Лише після повернення додому знову почувався в безпеці.

Батька хлопчик не знав, той помер ще до його народження. Мама сказала, що так краще, бо Любиша Радойкович був поганою людиною. Після батька залишилася лише велика чорно-біла світлина на кухонній стіні, на якій він сфотографований разом із братом Райком. Чоловіки стояли під високим горіхом у саду й серйозно дивилися в об'єktiv. Дядько Райко жив у хаті трохи вище, біля лісу. Мама сказала, що він такий же, як і його брат.

Надворі йшов дощ, тож хлопчик вмовстився на лавці під вікном і грався вервицею. Пальцями обмацував дерев'яні кульки, з'єднував їх у коло і м'яв у долоні, доки мама насипала у велику миску борошно та цукор, додавала маргарин, яйця, молоко та мед.

— Лале, ти знаєш, що я роблю?

Він похитав головою.

— Те, що ти любиш найбільше.

— Медовий торт!

Мама всміхнулася і кивнула. Краплі дощу бризкали по шибці, а його серце билося в ритмі чистої радості.

— Допоможи мені, — попросила мати.

— Так, мамо.

Хлопчик поклав вервицю на стіл, і мама показала йому, як брати, розкачувати і місити тісто. Він занунив пальці в м'яку масу й почав розкачувати її по присипаній борошном поверхні. Це було дивно, але й приємно. Мати всміхалася синові, і він пишався тим, що вже достатньо великий, щоб допомагати їй.

— А зараз іди і вимий руки.

Він зліз з лавки й пішов до ванної кімнати. Почув, як відчинилися вхідні двері. Заирнув крізь щілину в дверях й угледів край плаща, з якого стікав дощ.

Почув, як мати сказала:

— Дай мені спокій, що з тобою?!

Потому почув чоловічий голос, який крикнув:

— Всі знають, чим ти займаєшся!!! Про тебе всі говорять!!

Хлопчик побачив, як мати вибігла з дому, і зауважив плащ, який розвівався услід за нею.

— Суко! — долинуло з двору.

Хлопчик відчинив двері ванної кімнати і побіг у спальню. Заліз під ліжку і заплющив очі. Через кілька хвилин двері в кімнату зачинилися, щось важке впало на ліжку над ним. Він затамував подих.

— Відпусти!!!

— Курво, курво, курво!!!

Поверхнєве дихання і крик матері:

— Припини, зупинись, будь ласка!

Ліжко почало рипіти, хлопчик почув сопіння. Мати стала кричати. Її крики заповнили кімнату. Раптом усе затихло. Він чув голосне калатання свого серця, страх повністю його паралізував. Щось почало капати йому на чоло. Він довго лежав під ліжком, не наважуючись поворухнутися, не сміючи дихнути. Ліжко скрипнуло ще раз, він побачив, як ноги опустилися на підлогу й ступили до дверей — ті відчинилися, а згодом зачинилися. Коли йому здалося, що минуло достатньо часу, поволі виліз з-під ліжка. Те, що лежало на ньому, вже не було його матір'ю. Хлопчик вибіг з будинку.

Сльози, змішані з кров'ю, текли по його лиці. Він розсунув куці руками й побіг крізь темряву. Гілки під ногами тріскали, а ті, що були високо, роздирали обличчя. Відчував, як калатає серце в шийі.

Йому здавалося, що вени ось-ось тріснуть. Мідний присмак спустився десь у стравохід, він сплюнув кров. Раптом щось обвило його ногу, спутало, і хлопець відчув біль у коліні. Простягнув руку й намацав перед собою корінь і мох. Не наважувався кричати. «Тихо, тихо, тихо», — стукало в мозку. В його свідомість вдиралися тисячі образів, про які не хотів думати. Побачені сцени стискали йому шию й душили, ліжко над ним продовжувало рипіти, а кров стікала на обличчя й змочувала волосся. Страх паралізував його і стиснув легені. Раптом він почув сопіння. Заплющив очі, по нозі потекла цівка сечі. З-за хмари визирнув місяць, і місячне сяйво освітило листя колючих кущів. Щось тепле торкнулося його шкіри. Він обернувся, але, перш ніж устиг закричати, його тіло гупнуло на землю. Мідний присмак замінив смак сирої землі.

1973 рік Любляна, Словенія — Сурдулиця, Сербія

Темне небо раптом проясніло. Їхні серця почали битися швидше. Вона нахилилася до чиновниці — старшої, дещо кремезної жінки, яка сиділа по іншій бік столу й дивилася просто в її мигдалеподібні очі крізь товсті окуляри. Це правда? Працівниця кивнула й усміхнулася. Про все вже домовлено. Тепер вона повернулася до чоловіка, який сидів поруч, і схвильовано взяла його за руку. Він чув? Він теж чув? Її голос тремтів. Чоловік обійняв її, і вона помітила в його очах сльози. Шість років очікування. Шість довгих і болісних років, протягом яких їхні стосунки були тонкою ниточкою, яка могла обірватися будь-якої миті.

Шлях був довгим, і їй зводило живіт від страху, що щось піде не так. Подружжя сиділо на задніх сидіннях орендованого автомобіля, дорога була вибоїстою, а згодом асфальт змінила ґрунтова дорога. Жінка взяла чоловікову руку і відчула, що в нього теж спітнілі долоні. Водій обернувся і пальцем вказав на озеро, що постало перед ними. Вона повернула голову й глянула у вікно. Раптом земля і небо злилися в міражі. Її серце зацеміло від краси. Невидимий

пензель наносив яскраві барви осені: червона, жовта й коричнева змішувалися, ніжні й мовчазні берізки колихалися в синхронному танці зі сумними вербами, висока трава мерехтіла під синім небом, і все їй здавалося позачассям. Їй в око впали плавучі зелені острівці, які пливли поверхнею озера, котра була такою гладкою, ніби шліфоване скло, і її неспокій почав танути. Тепер вона відчувала впевненість. Бо природа, здатна вразити і повністю заспокоїти все, що роками нуртувало під її шкірою, подарує їм те, чого вони так довго чекали.

Через невеличке містечко Сурдулицю протікала Романівська річка, що радше нагадувала міський струмок, оскільки мала вузьке русло. Вулиці по лівий та правий боки цієї річки були міськими набережними, закутими в бетон. Ними виляся процесія весільних гостей і музикантів, які тримали в руках величезні труби та на всі груди сурмили в мундштуки, тож у повітрі гриміла музика безлічі мідних духових інструментів. Люди були одягнені в строкатий одяг, жіночі обличчя сяяли яскравим макіяжем, наречений і наречена сміялися, а з кишень мокрих від поту сорочок стирчали купюри. Засмагли обличчя ховалися за тубами, корнетами, тромбонами та валторнами. Жінка дивилася на них широко розплющеними очима, намагаючись ввібрати гаму життя, що бризкала навсібіч.

Подружжя увійшло в будинок на вулиці Південноморавських бригад і піднялося сходами на третій поверх. Дружина важко дихала й була схвильована, її серце калатало в грудях. Вона глянула на жінку в темно-синьому костюмі:

— Де він?

— Товаришка Петрова його зараз приведе.

У роті пересохло. Двері відчинилися, у них стояв він. Прибула дивилася на його білу шкіру, світлі очі й майже біле волосся. Їй знадобилося кілька хвилин, аби отямитися. Вона всміхнулася йому і присіла. Взяла його за руку:

— Ти знаєш, хто ми?

Хлопчик кивнув.

— Мої нові батьки.

Жінка обняла його й відчула всю крихкість дрібних кісточок чотирирічної дитини.

Товаришка Петрова звернулася до її чоловіка:

— Вас поінформували про те, що з ним сталося?

Їй стиснуло в грудях.

— Щоб потім не передумали... Бо коли підпишете — назад шляху не буде.

Працівниця глянула на дитину:

— Скажи тітці й дядьку своє ім'я.

Хлоп'я вдивлялося в незнайомку. Його погляд був глибоким, як озеро, повз яке вони проїжджали.

— Лазар. Але всі називають мене Лале.

Вона достеменно знала, що шляху назад немає.

...

Далі — у повній книжці «Червона Шапочка: трилогія. Кн. 1».

nashaknyga.com.ua